

כגון שנשא שלש נשים, ומתו שתיים בחייו ובאין בני זו וזו ליטול כתובת אמן מדין "כתובת בנין דכרין", והאחת מתה במותו וירשיה נוטלין כתובת אמן כשאר יורשי בעל חוב, והך דמיית לאחר מיתה יולדת נקבה היא ולא בת ירושה היא [זו שמתה במותו לא היו לה בנים זכרים אלא נקבה ילדה, והיא זו שבאה לרשת את כתובת אמה].

ובאופן זה נעשית כתובת זו שמתה במותו "מותר דינר" לשתי הכתובות של אלו שמתו בחייו, ואין כאן חשש של "אתי לאינצויי", שהרי נקבה זו שהיא יורשת את כתובת אמה הרי אין לה זכות ירושה כלל, ומדה לה שתלין על בני האחרות הנוטלים מדין ירושה.⁽⁸⁾

אבל אם היו לו שתי נשים ומתו האחת בחייו ואחת במותו [או שהיה נשוי שלש נשים ומתו שתיים בחייו והאחת במותו], והא

דלאחר מיתה יולדת זכר היא שאף הוא בן ירושה, אימא ליחוש לאינצויי [הייתי אומר: נחוש שמא אם יטלו בני זו שמתה בחייו "כתובת בנין דכרין", יבואו בניה הזכרים של זו שמתה במותו לריב עם בני זו שמתה בחייו, על שנוטלים הם ירושה מעבר לחלקם היחסי בירושה], ולכן לא יטלו בני זו שמתה בחייו "כתובת בנין דכרין".

לפיכך קא משמע לן מר זוטרא ש"אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין"!

מתניתין:

במשנה שלפנינו מתבאר דין "מותר דינר", שלא נזכר עד כאן אלא בגמרא, ומקור הדין הוא מהמשנה שלפנינו.

מי שהיה נשוי שתי נשים, וכתובתה של

הוא, אנו למדים לכאורה, שלמאן דאמר "יסכון תנן" שהיא בפשוטו אכן פריעת חוב, גם "כתובת בנין דכרין" עצמה נעשית מותר לחברתה אילו היינו סוברים "כתובה נעשית מותר", והא דבכל מקום בעינן "מותר דינר" ואין חברתה [או אף היא עצמה] נעשית מותר, בהכרח לומר שלמאן דאמר "יסכון תנן", אין "כתובה נעשית מותר לחברתה"; ואולם ברבינו עקיבא איגר שהובא לעיל בהערות צ ב מבואר לא כן, ראה שם.

8. לפי מה שפירש רש"י לעיל בעמוד ב את הסברא לחלק בין דינר המשועבד לבעל חוב לבין המשועבד לכתובה לענין "מותר דינר", שבעל חוב עדיף כיון שכל יורשי האב משלמים

[פירוש, שאין לומר "כתובה נעשית מותר לחברתה" ב"כתובת בנין דכרין" שאף השניה מתה בחייו, ולעולם אין אנו עוסקים באחת בחייו ואחת במותו; כי באופן זה] לא מצי למימר כתובה נעשית מותר לחברתה, דהא [כתובת השניה שאף היא "כתובת בנין דכרין"] לאו פריעת חוב הוא [אלא ירושה היא], ואי הכא [כשיש שתי כתובות בנין דכרין] לא בעינן מותר [אחר, אלא כתובה אחת נעשית מותר לחברתה], היכא איתקן [שיהיה צורך במותר דינר! ? והרי לעולם תהיה האחת מותר לשניה, ובהכרח שהנידון הוא ב"אחת בחייו ואחת במותו", וכתובת זו שבמותו היא זו שנעשית מותר לכתובת זו שבחייו]. ומדברי רש"י שכתב: דהא לאו פריעת חוב